

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laeiksi konkurssisäännön ja konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 49/1997 vp laeiksi konkurssisäännön ja konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain 7 §:n muuttamisesta. Eduskunta,

jolle lakivaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 11/1997 vp, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

konkurssisäännön muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun konkurssisäännön (31/1868) 41—43 §, 50 §:n 4 momentti, 52 §:n 1 momentti sekä 68 §, sellaisina kuin niistä ovat 41 § laissa 37/1895, 42 § laissa 242/1929, 50 §:n 4 momentti laissa 110/1995 ja 52 §:n 1 momentti laissa 62/1935,
muutetaan 17, 37—39 §, 50 §:n 1 ja 3 momentti sekä 51 ja 61 §, sellaisina kuin niistä ovat 50 §:n 1 ja 3 momentti mainitussa laissa 110/1995 ja 51 § mainitussa laissa 62/1935, sekä
lisätään lakiin uusi 6 a ja 50 b § seuraavasti:

6 a §

Jos konkurssihakemuksen hyväksymiselle on ilmeisesti perusteet, konkurssihakemusta käsittelevä tuomioistuin voi hakemuksen tehneen tai muun velkojan vaatimuksesta ennen kuin konkurssiin asettamisesta on päätetty:

1) antaa 38 §:ssä tarkoitetun maastapoistumiskiellon;

2) määrätä velallisen omaisuutta pantavaksi takavarikkoon tai määrätä oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:ssä tarkoitetusta muusta turvaamistoimesta velkojille velallisen omaisuudesta kertyvän jako-osuuden turvaamiseksi, jos on vaara, että velallinen kätkee, hävittää tai luovuttaa omaisuutta velkojen vahingoksi; sekä

3) määrätä velallisen kirjanpitokirjat, tositetet ja muun kirjanpitoaineiston sekä velalli-

sen hallintoa koskevat ja, siltä osin kuin on tarpeen, myös muut velallisen liiketoimintaan liittyvät asiakirjat ja muut tallenteet tarpeellisessa laajuudessa takavarikkoon tai määrätä oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:ssä tarkoitetusta muusta turvaamistoimesta, jos on vaara, että velallinen kätkee, hävittää tai vahingoittaa mainittua aineistoa ja siten vaikeuttaa pesän selvittämistä.

Jos asia ei siedä viivytystä, vaatimus voidaan hyväksyä varaamatta velalliselle tilaisuutta tulla kuulluksi. Tuomioistuimen on omasta aloitteestaan taikka velallisen tai velkojan vaatimuksesta kumottava kielto ja määräys heti, kun niiden voimassapitämiseen ei ole aihetta. Jos konkurssihakemus hylätään, jätetään tutkimatta tai jää sillensä, 1 momentissa tarkoitettu kielto ja määräys raukeavat. Konkurssiin asettamisesta päättä-

essään tuomioistuimen tulee määrätä, pidentäänkö 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu kiello voimassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta päätöksestä ei saa valittaa. Velallinen saa kuitenkin ilman määräaikaa kannella päätöksestä. Kantelu on käsiteltävä kiireellisenä.

Edellä 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua turvaamistoimesta on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 5 §:n 1 momentissa sekä 10—13 §:ssä säädetään. Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua kiellosta on ilmoitettava siten kuin 38 §:n 4 momentissa säädetään.

17 §

Milloin velallinen on yhteisö tai säätiö, velallisena pidetään 6 a §:n 1 momentin 1 kohdan, 15, 16, 37 ja 38 §:n, 39 §:n 2 momentin sekä 82 §:n säännöksiä sovellettaessa sitä, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön veloitteista, yhteisön tai säätiön toimitusjohtajaa tai hallituksen jäsentä, selvitysmiestä tai näihin rinnastettavassa asemassa olevaa henkilöä sekä sitä, joka on ollut edellä tarkoitettussa asemassa yhteisössä tai säätiössä konkurssihakemuksen tekemistä edeltäneen vuoden aikana.

Tuomioistuimen määräyksestä 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan myös siihen, joka on aikaisemmin ollut 1 momentissa tarkoitettussa asemassa tai joka on tosiasiallisesti johtanut yhteisön tai säätiön toimintaa tai hoitanut sen hallintoa tai omaisuutta. Milloin velallinen on luonnollinen henkilö, säännöksiä voidaan vastaavasti tuomioistuimen määräyksestä soveltaa siihen, joka on tosiasiallisesti johtanut velallisen elinkeinotoimintaa tai hoitanut velallisen omaisuutta. Määräyksen antamista voi vaatia pesänhoitaja tai velkoja. Tuomioistuimen on varattava asianomaiselle tilaisuus tulla kuuluksi. Päätöksestä, jolla määräys on annettu, ei saa valittaa. Siitä saa kuitenkin kannella ilman määräaikaa. Kantelu on käsiteltävä kiireellisenä.

37 §

Velallisen on ilmoitettava pesänhoitajalle olinpaikkansa ja yhteystietonsa sekä oltava tarvittaessa pesänhoitajan tavoitettavissa.

38 §

Jos on todennäköisiä syitä epäillä, että velallinen poistuu maasta ja laiminlyö hänelle

konkurssivelallisenä kuuluvat pesän varojen ja velkojen ilmoittamiseen tai pesäluettelon oikeaksi vahvistamiseen liittyvät veloitteet, tuomioistuin voi pesänhoitajan tai velkojan vaatuksesta määrätä, ettei velallinen saa poistua maasta. Jos asia ei siedä viivytystä, kiello voidaan määrätä varaamatta velalliselle tilaisuutta tulla kuulluksi. Kiello on kumoettava heti, kun sen voimassapitämiseen ei ole aihetta. Kiello voi olla voimassa enintään siihen asti, kun velallinen on vahvistanut pesäluettelon oikeaksi.

Maastapoistumiskieltoon määrätyle ei saa antaa passia. Jos hänelle on annettu passi, hänen on luovutettava se poliisin haltuun kiellon ajaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta päätöksestä ei saa valittaa. Velallinen saa kuitenkin ilman määräaikaa kannella päätöksestä. Kantelu on käsiteltävä kiireellisenä.

Tuomioistuimen tulee huolehtia siitä, että velalliselle ilmoitetaan heti tarkoitukseen soveltuvalla tavalla 1 momentissa tarkoitettua kiellosta ja 2 momentissa tarkoitettua velvollisuudesta luovuttaa passi poliisin haltuun sekä kiellon kumoamisesta ja raukeamisesta. Tuomioistuimen on viipymättä tehtävä poliisille vastaava ilmoitus tiedon tallentamiseksi poliisin henkilörekisteriin. Tallennetut tiedot poistetaan rekisteristä viipymättä kiellon rauettua tai tultua kumotuksi.

39 §

Velalliselle, joka on luonnollinen henkilö, ja hänen elatuksensa varassa olevalle on annettava konkurssipesän varoista avustusta, jollei hänen toimeentulonsa ole muuten turvattu. Avustusta myönnettäessä on otettava huomioon myös velallisen ansaintamahdollisuudet ja velallisen toiminta pesän selvittämiseksi sekä konkurssipesän mahdollisuus suorittaa avustusta. Avustusta voidaan myöntää enintään konkurssituomion antamiseen asti.

Jos velallisen on saavuttava tuomioistuimeen tai muulle antamaan tietoja pesästä, hänelle on annettava konkurssipesän varoista kohtuullinen korvaus tarpeellisista matka- ja toimeentulokustannuksista.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettua avustuksesta tai kustannusten korvauksesta on erimielisyyttä, asian ratkaisee tuomioistuin.

50 §

Kun päätös konkurssiin asettamisesta tehdään, tuomioistuin määrää samalla yhden tai

useamman väliaikaisen pesänhoitajan. Ennen pesänhoitajan määräämistä tuomioistuimen tulee tarvittaessa kuulla velkojia ja pesänhoitajaksi esitettyä henkilöä. Väliaikaisen pesänhoitajan kelpoisuudesta ja esteellisyydestä, tehtävään suostumuksen antaneen velvollisuudesta ilmoittaa seikoista, jotka vaikuttavat hänen riippumattomuuteensa ja tasapuolisuuteensa pesänhoitajana, sekä väliaikaisen pesänhoitajan tehtävästään vapauttamisesta on voimassa, mitä 51 §:n 1 ja 3 momentissa sekä 61 §:ssä säädetään.

Väliaikaisella pesänhoitajalla on oikeus saada tehtävästään työn vaativuuteen, tehtyyn työhön ja muihin seikkoihin nähden kohtuullinen palkkio. Väliaikaisella pesänhoitajalla on myös oikeus saada korvaus hänelle aiheutuneista tehtävän kannalta tarpeellisista kustannuksista. Jos konkurssi raukeaa tai peruuntuu, maksuvelvollinen on velallinen. Tuomioistuin määrää tällöin palkkion suuruuden pesänhoitajaa ja läsnä olevaa velallista kuultuaan. Kysymys palkkion määrästä voidaan siirtää myös erikseen ratkaistavaksi. Palkkiosta ei voida määrätä ennen kuin 50 b §:ssä tarkoitettu selvitys on annettu tuomioistuimelle. Väliaikaisella pesänhoitajalla on oikeus pidättää konkurssin raukeamisen tai peruuntumisen varalta tarpeellinen määrä konkurssipesään kuuluvaa omaisuutta palkkion ja korvauksen maksamista varten.

50 b §

Väliaikaisen pesänhoitajan on laadittava velallisesta ja velallisen konkurssia edeltäneestä toiminnasta selvitys, josta tulee ilmetä ainakin:

- 1) jos velallinen on yhteisö, velallisen omistuksen konsernisuhteet;
- 2) konkurssin pääsialliset syyt;
- 3) se, miten velallisen kirjanpito on hoidettu;
- 4) onko velallisen toiminnan johtamisessa käytetty välikäsiä;
- 5) havainnot sellaisista seikoista, joilla voi olla merkitystä konkurssin jatkumisen kannalta;
- 6) havainnot sellaisista seikoista, joilla voi olla merkitystä liiketoimintakiellon määräämisen kannalta; sekä
- 7) velallisen toiminnan ja tilien tarkastukset ja niiden tarve.

Selvitys on annettava tuomioistuimelle sen määräämänä ajankohtana. Selvitys on samalla toimitettava konkurssi-asiamiehelle ja syyt-

täjälle sekä pyynnöstä esitutkintaviranomaiselle ja velkojalle.

Jos myöhemmin tulee ilmi seikkoja, joilla voi olla olennaista merkitystä arvioitaessa sitä, tuleeko velallinen tai hänen edustajansa määrätä liiketoimintakieltoon, on pesänhoitajan ilmoitettava niistä viipymättä syyttäjälle ja konkurssi-asiamiehelle. Pesänhoitajan on annettava syyttäjälle liiketoimintakieltoasiaa varten ne tiedot ja asiakirjat, joita tämä pyytää.

51 §

Velkojainkuulustelussa tuomioistuin määrää läsnä olevia sekä harkintansa mukaan muitakin velkojia ja pesänhoitajaksi esitettyä henkilöä kuultuaan yhden tai useamman uskotun miehen pesänhoitajaksi. Pesänhoitajan on oltava täysivaltainen ja rehelliseksi tunnettu henkilö. Hänen tulee olla tehtävään kykenevä ja sopiva. Hän ei saa olla velalliseen eikä velkojaan sellaisessa suhteessa, että se voi olla omiaan vaarantamaan hänen riippumattomuuttaan velalliseen nähden tai tasapuolisuuttaan velkojia kohtaan tai muuten kykyään hoitaa asianmukaisesti tehtävänsä.

Tuomioistuin voi myöhemmin määrätä pesänhoitajan määrättyä tehtävää varten, jos siihen on erityistä syytä. Tällaisesta pesänhoitajasta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään pesänhoitajasta.

Sen, joka on antanut suostumuksensa pesänhoitajan tehtävään, tulee ilmoittaa tuomioistuimelle kaikki ne seikat, jotka voivat olla omiaan vaarantamaan hänen riippumattomuuttaan tai tasapuolisuuttaan pesänhoitajana tai aiheuttamaan näissä suhteissa perusteltuja epäilyksiä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla.

61 §

Pesänhoitaja voidaan vapauttaa tehtävästään:

- 1) jos havaitaan, että hän ei ole tehtävään kelpoinen tai että hän on esteellinen;
- 2) jos hän laiminlyö huolehtia tehtävästään taikka menettelee lain tai hyvän pesänhoitotavan vastaisesti; tai
- 3) jos vapauttamiseen on muu painava syy.

Pesänhoitaja voidaan myös omasta pyynnöstään pätevästä syystä vapauttaa tehtävästään.

Pesänhoitajan vapauttamista voi hakea velallinen tai velkoja. Tuomioistuimen on varattava pesänhoitajalle ja harkintansa mukaan muille asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

Jos pesänhoitaja on vapautettu tehtävästään, hänen tilalleen on tarvittaessa määrättävä uusi pesänhoitaja noudattaen, mitä 50 tai 51 §:ssä säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 . Tämän lain 50 b §:ää ja 51 §:n 3 momenttia sovelletaan niihin konkursseihin, jotka ovat alkaneet tämän lain tultua voimaan.

Jos pesänhoitaja on määrätty tehtävänsä ennen tämän lain voimaantuloa, hänet voidaan vapauttaa tehtävästään 61 §:n 1 momentin 1 kohdan esteellisyyden perusteella vain, jos tämä esteellisyys on syntynyt tämän lain tultua voimaan.

Laki

konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan konkurssipesien hallinnon valvonnasta 31 päivänä tammikuuta 1995 annetun lain (109/1995) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

7 §

Tuomioistuin voi konkurssiasiamiehen hakemuksesta vapauttaa pesänhoitajan tehtävästään konkurssisäännön 61 §:ssä säädetyillä perusteilla. Uusi pesänhoitaja määrätään

tarvittaessa noudattaen, mitä konkurssisäännön 50 tai 51 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1997